

Mnišská tradice mluví o nepřetržité modlitbě nebo o ustavičné vnitřní modlitbě. Cíl mnichů záležel v tom, že měli žít stále v Boží přítomnosti, bez přestání se modlit, a takto žít ustavičně ze setkání s Bohem. Celý život má být poznamenán setkáním s Bohem. Žijí ustavičně před ním, před jeho očima, a on na mne hledí s láskou a blahovůlí. Setkání s Bohem poznamenává celý můj život, mé práce a můj odpočinek, mé myšlení a cítění, mé mluvení a mlčení. Nikdy nežiji bez vztahů, nýbrž vždy ve vztahu k mému Bohu. Přitom nemusím vždy výslovně myslet na Boha. Setkání je mnohem spíš pozadí, na kterém žiji, je jako ovzduší, v kterém se pohybují. Tak to vyjádřil Pavel v řeči na Areopagu: *V něm žijeme, pohybujeme se a jsme* (Sk 17,28).

Anselm Grün – Modlitba jako setkání

Od neustálých myšlenek k stálé modlitbě

Naše mysl je vždy činná. Rozebíráme, rozvažujeme, stavíme vzdušné zámky a sníme. Ve dne ani v noci neexistuje chvíle, kdy přestáváme myslet. Můžeme klidně říci, že naše myšlení nikdy nepřestává a neutuchá. Někdy si přejeme alespoň na chvíli zastavit věčný proud myšlenek; ušetřilo by nás to mnoha starostí, provinilých pocitů a obav. Schopnost myslet je naším největším darem, ale též zdrojem naší největší bolesti. Musíme se stávat obětí stále se valících myšlenek? Ne, nemusíme. Můžeme nepřetržitě myšlení změnit na nepřetržitou modlitbu tím, že změním svůj vnitřní monolog na dialog s Bohem, který je zdrojem vši lásky. Vymaňme se z izolace a uvědomme si, že Někdo, kdo přebývá ve středu naší bytosti, chce s láskou naslouchat všemu tomu, co naši mysl zaměstnává.

Henri J. M. Nouwen – Chléb na cestu

Další texty v týdnu

Po: Ef 2,1-10; Lk 12,13-21

Út: Ef 2, 12-22; Lk 12, 35-38

St: Ef 3,2-12; Lk 12,39-48

Čt: Ef 3,14-21; Lk 12,49-53

Pá: Ef 4,1-6; Lk 12,54-59

So: Ef 4,7-16; Lk 13,1-9

Prameny, odkazy

Jeruzalémská Bible; Luke T. Johnson – Evangelium podle Lukáše – Sacra pagina;
Paul-Gerhard Müller – Evangelium sv. Lukáše – Malý stuttgartský komentář;
Misál na každý den liturgického roku; Petr Karas – Boží slovo na každý den;
Angelo Scarano – www.pastorace.cz

29. neděle v mezidobí – cyklus C

17. října 2010

¹Ježíš vypravoval svým učedníkům podobenství, že je třeba stále se modlit a neochabovat: ²„V jednom městě byl soudce, Boha se nebál a na lidi nedal. ³Byla v tom městě i vdova, chodila k němu a říkala: „Zastaň se mě proti mému odpůrci!“ ⁴Ale on dlouhou dobu nechtěl. Potom si však řekl: „I když se Boha nebojím a na lidi nedám, ⁵přeče se té vdovy zastanu, protože mě obtěžuje; jinak mě bude ustavičně trápit.““ ⁶A Pán řekl: „Slyšte, co říká ten nespravedlivý soudce! ⁷A Bůh by se nezastal svých vyvolených, kteří k němu volají ve dne v noci, a nechal je dlouho čekat? ⁸Říkám vám, že se jich rychle zastane! Ale nalezne Syn člověka na zemi víru, až přijde?“

Lk 18,1-8

1. čtení:

Ex 17,8-13

2. čtení:

2 Tim 3,14-4,2

Evangelium:

Lk 18,1-8

Srovnání:

Lk 11,5-13

Řim 12,12

Kol 4,2

1 Sol 5,17

Úvod k meditaci

Pán nás ujišťuje, že modlitby budou vyslyšeny. Z naší strany je ovšem důležitá vytrvalost a především pevná víra. A tak se mohu ptát sám sebe: nalezne Syn člověka víru v mém srdci, až přijde? Za co a hlavně za koho se konkrétně vytrvale modlím? Jak moc je propojený můj osobní každodenní svět, řečiště mých myšlenek s mojí modlitbou?

Výklad biblického textu

Kontext: Podobenství je vlastní látkou Lukášovou. V první větě Lukáš představuje důvod podobenství – *je třeba se stále modlit a neochabovat*. Tuto výzvu i povzbuzení může na sebe vztáhnout jednotlivec, ale i církevní obec, která prožívá svoje nesnáze. O starostlivosti Hospodina v takovém případě hovoří ve SZ podobě text: *Hospodin nenechá bez povšimnutí úpěnlivou prosbu sirotka ani vdovu, když v nářku vylévá své srdce. Kdo slouží Hospodinu se zalíbením, bude od něho přijat a jeho modlitba se dotkne samých oblaků. Modlitba poníženého proniká oblaky, a neutíší se, dokud nedosáhne cíle. Když nastane soužení, jeho slitování přijde včas jako dešťové mraky v době sucha* (Sir 35,14.16-17.24).

¹**Pověděl jim podobenství, že je třeba:** Obě následující podobenství (tedy i to *ofarizeovi a celníkovi*, které se bude číst příští neděli) se vyskytují pouze u Lukáše a úvod k nim je neobvykle přímočarý.

stále se modlit: Podobenství samo vysvětluje, že *stále* se netýká nějaké techniky *ustavičné modlitby* či *mystické metody*, ale že jde o *soustavnost* a *vytrvalost* v modlitbě. Ve dvojdíle Lk-Sk je položen důraz nejen na Ježíšovu vlastní modlitbu, ale i na modlitbu učedníků, například: Řekl mu jeden z jeho učedníků: „*Pane, nauč nás modlit se, jako tomu učil své učedníky i Jan*“ (Lk 11,1); *Když došel na místo, řekl jim: „Modlete se, abyste neupadli do pokušení“* (Lk 22,40); *Ti všichni se svorně a vytrvale modlili* (Sk 1,14); *Petr a Jan šli o třetí hodině do chrámu k odpolední modlitbě* (Sk 3,1); *Přivedli je před apoštoly, ti se pomodlili a vložili na ně ruce* (Sk 6,6).

a neochabovat: Sloveso *enkakein* znamená *polevovat*, něco *neomluvitelně vynechávat*. V NZ má především význam *vzdávat něco kvůli skleslosti*, např.: *Vy však, bratři, neochabujte v dobrém jednání* (2 Sol 3,13).

²**V jednom městě byl soudce, Boha se nebál:** Kniha Přísloví 1,7 pokládá *bázeň před Hospodinem* za počátek moudrosti, a také žalmy zpravidla označují za zbožné ty, *kdo se bojí Hospodina* (Žl 15,4; 22,23; 25,12; 33,18 atd.). Tento muž tedy ve skutečnosti není zbožný a nemá zábrany.

³**Byla v tom městě i vdova:** Volba takové postavy automaticky stupňuje tlak na soudce. Jako v každém patriarchálním ekonomickém systému založeném na zemědělství i v Izraeli byly určité vrstvy nutně zranitelné: sirotci, cizinci a vdovy. Proto tyto skupiny Bible chrání. Kterýkoli právník by se musel cítit vázán Tórou ke zvláštní péči o vdovu, například díky slovům: *Bůh zjednává právo sirotku a vdově* (Dt 10,18); *Nesmíš odeprít spravedlnost cizinci nebo sirotkovi, nebo brát do zástavy majetek vdovy* (Dt 24,17); *Když budeš sklízet ze svého pole a zapomeš na poli snop, neurátiš se pro něj. Bude patřit bezdomovci, sirotku a vdově, aby ti Hospodin, tvůj Bůh, požehnal při každé práci tvých rukou* (Dt 24,19); *Ať je proklet, kdo odpírá spravedlnost cizinci, sirotkovi a vdově* (Dt 27,19). Zastat se vdov se u proroků stává jedním z velkých symbolů pro věrnost smlouvě: *Učte se činit dobro. Hleďte právo, zakročte proti násilníku, dopomozte k právu sirotkovi, ujímejte se pře vdovy* (Iz 1,17); *Toto praví Hospodin: Uplatňujte právo a spravedlnost, vysvobozujte oloupeného z rukou utiskovatele, netýrejte bezdomovce, sirotka a vdovu, nedopouštějte se násilí, neprolévejte na tomto místě nevinnou krev* (Jer 22,3).

⁵**jinak sem bude ustavičně chodit:** Má-li tomu soudce zabránit, musí něco udělat. Stejně jako ve třetím verši, i zde *bude ustavičně chodit*.

⁸**že se jich rychle zastane:** Bůh může otálet zdánlivě dlouho – stejně jako soudce, ale pak, když je pravý čas, se rozhodne jednat *rychle* – stejně jako soudce. Nesmíme si plést dočasné *Boží mlčení* s nezájmem. Vytrvalostí v modlitbách se buduje náš charakter, víra i naděje.

K tématu

Bez přestání se modlete (1 Sol 5,17). Jak můžeme odpovědět na tuto výzvu apoštola Pavla? Zjevně nepředstavuje zbožnou nadsázku, ale jen reprodukuje to, co už říkal svým posluchačům sám Ježíš: *Vypravoval jim podobenství, aby ukázal, jak je třeba stále se modlit a neochabovat* (Lk 18,1). Otázkou, jak se můžeme stále modlit, se odedávna zabývali duchovní učitelé křesťanství. Ale dříve než se budeme věnovat tomu *jak*, musíme se zeptat *proč*.

Modlitba je životně důležitá, stejně jako dýchání a tlukot srdce. V katechismu najdeme odstrašující slova jednoho velkého světce, člověka plného dobroty a lásky: *Kdo se modlí, jistě se spasí; kdo se nemodlí, jistě se zahubí*, řekl Alfons z Liguori, zakladatel redemptoristů (KKC 2744). Znamená-li modlitba vztah s Bohem, pak je jasné, že člověk bez tohoto vztahu nemůže žít, protože *v Ném žijeme, pohybujeme se a jsme* (Sk 17,28). Stejně jako člověk duševně i tělesně strádá bez lidských vztahů, tak hyne i tehdy, nemá-li vztah k Bohu. Modlitba je život, dech duše a tlukot srdce pravého života.

Jak to má ale vypadat prakticky? Východní církev, vycházející z Ježíšovy výzvy k ustavičné modlitbě, rozvinula praxi *Ježíšovy modlitby*, s níž se mezitím důvěrně seznámila také řada lidí u nás, především prostřednictvím knihy

Upřímná vyprávění poutníka svému duchovnímu otci. Duchovní učitel (starec), který ukazuje poutníkovi tuto cestu, říká: „Ustavičná vnitřní Ježíšova modlitba je nepřetržitým... vyzváním božského jména Ježíše Krista rty, duchem a srdcem, kdy si člověk uvědomuje jeho neustálou přítomnost... a prosí ho o slietování při každé činnosti, všude a vždy, dokonce i ve spánku.“ *Ježíšova modlitba může znít třeba: Pane Ježíši Kriste, slituj se nade mnou*. Nebo také prostě: *Ježíši!* Poutník mluví o velké útěše, s níž se na této cestě setkal, a o tom, jak modlitba postupně *z něho úplně sama proudila ven*.

Přesto by bylo nedorozumění vidět v *Ježíšově modlitbě* jen techniku či metodu modlitby. Spíše jde o *záležitost srdce*, kterou důvěrně zná i židovská víra: stále setrvávat v myšlenkách na Boha a nezapomínat na Toho, kdo nikdy nezapomene na nás. Základem modlitby má být *setrvávat před Bohem*, a to setrvávat v něm *srdcem a ustavičně, dnem i nocí... až do konce života*, jak říká pravoslavný svatý, biskup Teofan (1815-1894).

Základem tohoto spojení s Bohem, které je možné stále, není náš výkon, ale jeho příslib: *Já jsem s vámi po všechny dny* (Mt 28,20). I když je naše odpověď často nedokonalá, stále můžeme odpovídat touhou svého srdce.

Christoph Schönborn – Cesty modlitby